

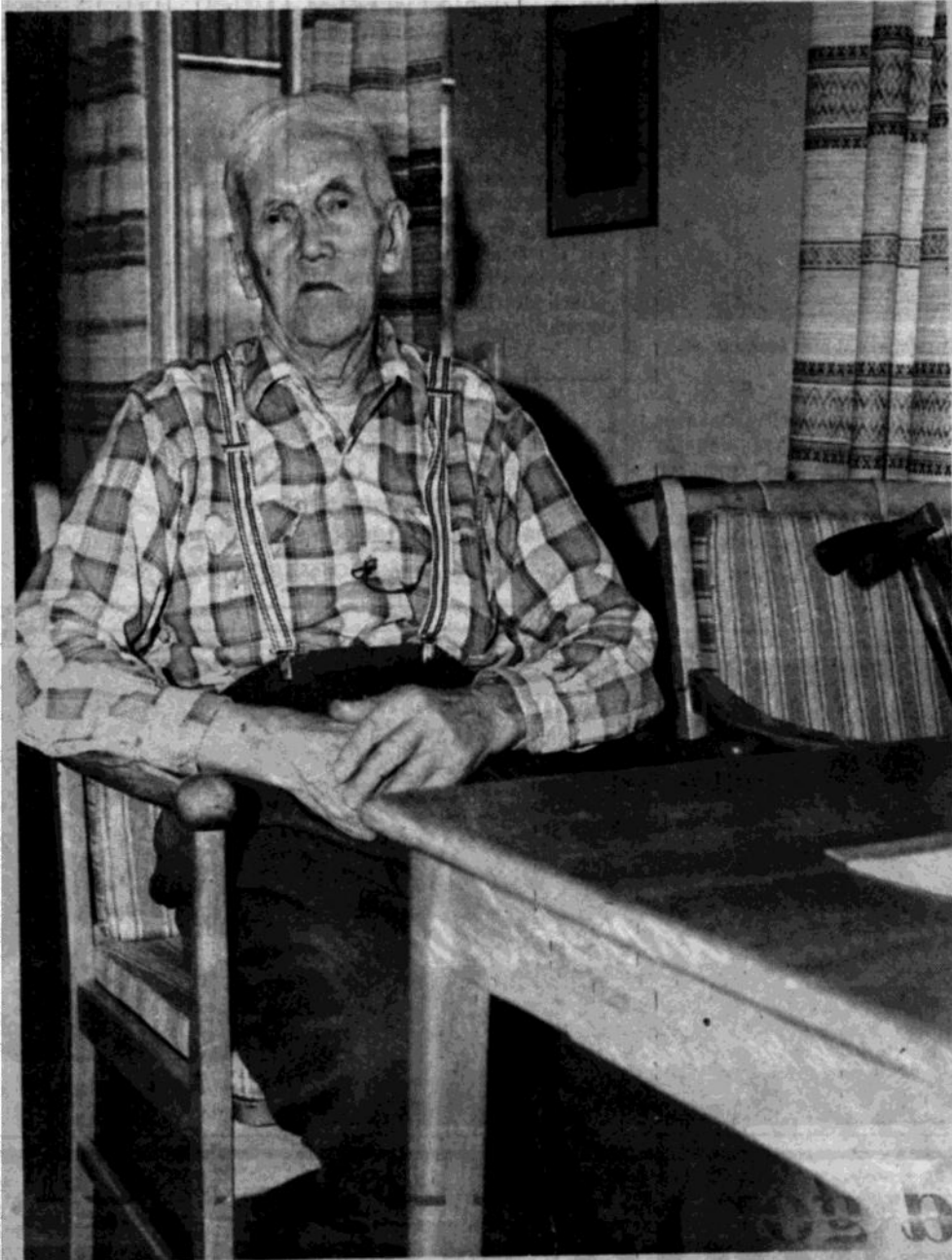
Klas minns det hårda slitet på gården

Man längtar inte tillbaka till "den gamla goda tiden"

I var's sitt rum, vägg i vägg, bor makarna Klas och Marta Holm på Gunnebo vårdhem i Gunnarskog. Här sitter de och berättar om det hårda slitet på gårdarna när seklet

var ungt. Klas var under många år anställd som ladugårdskarl på olika större gårdar innan han slutligen fick sin egen gård.

"Den gamla goda tiden" var inte alltid så god, menar Klas. Det var mest slit och umbäranden, som han inte längtar tillbaka till.

Klas Holm bor på Gunnebo.

— Oftast var det dåligt betalt för arbetet. Arbetsdagen var lång och verktygen primitiva. Och det var ett ständigt trampande bakom hästen hela dagarna, för några traktorer fanns naturligtvis inte.

Klas har fyllt 90 år. När han började arbeta hade han en dagpenning på 1,50. Han berättar:

150 TUNNLAND

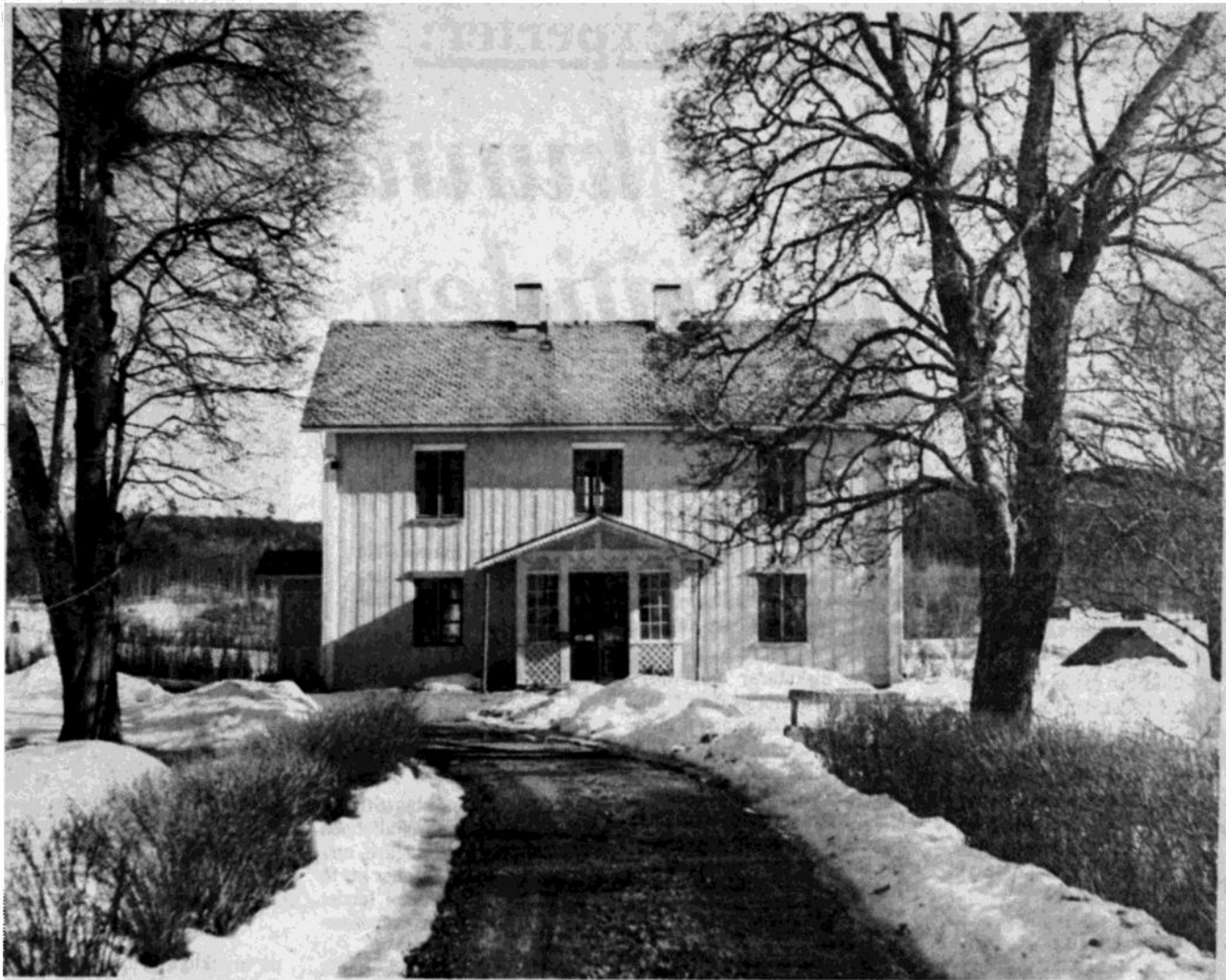
— Jag kom till Tavelbackens gård i Treskog, Gunnarskog 1906, 19 år gammal. Att jag kom dit berodde på att min far tog anställning på gården som ladugårdsförman och eftersom det fattades folk så blev jag anställd som andre man i ladugården men måste även hjälpa till med arbete på åkrarna. Tavelbacken var i sina blomstringsdagar en stor gård med en åkerareal av 150 tunnland och allt jordbruksarbete utfördes med hästar.

— Det fanns ett 40-tal mjölkkor, 11 hästar förutom övriga ungdjur, 40 grisar om året samt lägersuggor och smågrisar som man sålde ute på marknaden. Den fasta personalen på Tavelbacken var inte så stor, men dagsverkarna var desto flera, allt körarbete skedde med parhästar.

— Till att börja med skar man havren med lie och skäraren hade då två kvinnor efter sig som band kärvar. 1911 var det en sån torka att man måste skära rågen på natten för att kornen inte skulle ramla ur. Jag var med och körde kol till Charlottenberg. Då fick jag resa när klockan var 3 på natten och många gånger var det 30 grader kallt och arbetsdagen kunde bli upp till 15 timmar.

20 ÖRE I
TIMMEN

— För en sådan dag så hade

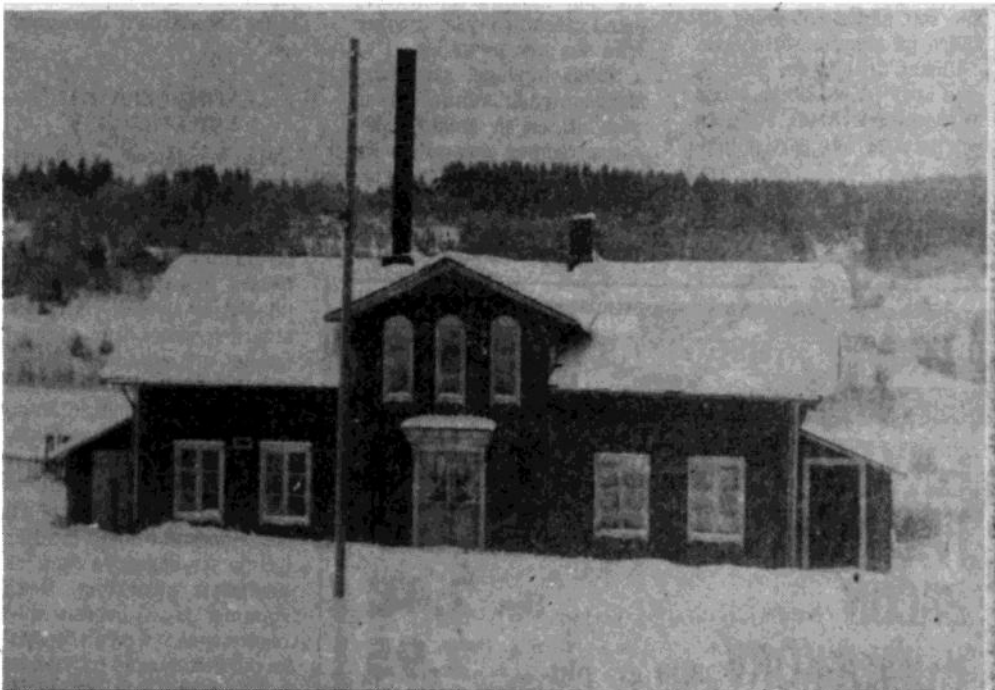

Tavelbackens herrgård står kvar och minner om fornstora dar, den är nu delvis renoverad.

Klas tre kronor vilket blir 20 öre i timmen. Efter vårt penningvärde och vårt sätt att hantera pengar på undrar man hur det kunde gå att klara sig. Man visste inget annat av så man var nöjd ändå, säger han.

Tavelbacken höll sig med eget mejeri där man gjorde ost av mjölken som man fick av gårdens kor. Han minns att det var ofta ombyte på mejeriskor, de stannade inte så länge åt gången. En gång i veckan kördes det ett lass varor från mejeriet i Treskog till Jössefors där disponent Benich ordnade med vidare transport, oftast till Arvika. Arvika-bornarna fick alltså sin ost från Tavelbacken.

1915 gifte sig Klas med Marta Danielsson från västra Näset och makarna flyttade då från Tavelbacken till Adolfsfors där Klas blev ladugårdsskötare. Han trivdes inte så bra så efter ett år blev det flyttning igen, denna gång till Charlottenbergs gård. Senare blev han anställd vid Norseruds gård vid Ottebol där han trivdes så bra att han stannade i

Mejeriet vid Tavelbacken är nu nedrivet.

15 år och för arbetet där fick han hushållningssällskapets silvermedalj.

BLEV SIN EGEN
1933 köpte han egendomen Asänga uppe i Järperud och blev

efter allt flackande sin egen som det heter.

Janne Lundman